

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

*Ayin Hara -
Is It For Real?*

Rabbi David Lebor
כג' שבט תש"ע • February 7, 2010

(1 במדבר (כ:ב-ז)

(ב) וְלֹא הָיָה הָיָה לְעֵדָה וַיִּקְהָלוּ עַל מִשְׁחָה וְעַל אֶהָרֹן: (ג) וַיִּרְבּוּ הָעָם עִם מִשְׁחָה וַיִּאָמְרוּ לְאֹמֶר וְלוֹ גִּנְעֵנוּ בְּגִזְעוֹ אֲחִינוּ לְפָנֵינוּ: (ד) וְלִמָּחָה הַבְּאֵתָם אֶת קֶהֱלֵה אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְמוֹת שָׁם אֲנִינֵנוּ וּבְעִירָנוּ: (ה) וְלִמָּחָה הַעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהִבְיֵא אֶתְנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַרְעֵה הַזֶּה לְאֶמְקוֹם זָרַע וְתִאֲנָה נִגְפֵנוּ וְרִמּוֹן וּמִיָּם אֵין לְשִׁתוֹת: (ו) וַיִּבֹא מִשְׁחָה וַאֲהָרֹן מִפְּנֵי הַקֶּהֱלֵה אֶל פְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיִּרְא כְבוֹד ה' אֲלֵיהֶם: פ (ז) וַיִּדְבֹר ה' אֶל מִשְׁחָה לְאֹמֶר: (ח) קַח אֶת הַמַּטֵּה וְהַקֶּהֱלֵה אֶת הָעֵדָה אֶתְהָ וַאֲהָרֹן אֲחֵיךָ וְדַבְּרָתֶם אֶל הַסֵּלַע לְעִינֵיהֶם וְנָתַן מִיָּמִיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם:

(2 במדבר (כא:ה-ו)

(ה) וַיִּדְבֹר הָעָם בְּאֵלֵה הַיָּם וּבְמִשְׁחָה לְמָחָה הַעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְמוֹת בְּמִדְבָּר כִּי אֵין לָחֶם וְאֵין מַיִם וְנִפְּשָׁנוּ קֶצֶה בְּלָחֶם הַקָּל: (ו) וַיִּשְׁלַח ה' בְּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים וַיִּנְשָׁכוּ אֶת הָעָם וַיָּמָת עִם רַב מִיִּשְׂרָאֵל:

(3 רש"י (שם)

יבוא נחש שכל המינין נטעמין לו טעם אחד (טעם עפר), ויפרע מכפויי טובה, שדבר אחד משתנה להם לכמה טעמים.

(4 בראשית (ג:א-ג, ב:טז-יז)

(א-ג) וַהֲנַחֵשׁ הָיָה עָרוֹם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עִשָּׂה ה' אֶל הַיָּם וַיִּאָמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַרְתָּ אֵלֵינוּ לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגֵּן: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל הַנְּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ הַגֵּן נֹאכְלִים וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן אָמַרְתָּ אֵלֵינוּ לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בוֹ פֶן תָּמָתוּן:

(טז) וַיִּצְוֶה ה' אֶל הַיָּם עַל הָאָדָם לְאֹמֶר מִכֹּל עֵץ הַגֵּן אֲכָלְתָּ אֶת אֲכָלֵינוּ: (יז) וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב נָרַע לֹא תֹאכְלֵנוּ מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת:

(5 משנה – מס' אבות (ה:יט)

'כל מי שיש בו שלשה דברים הללו, הוא מתלמידיו של אברהם אבינו; ושלשה דברים אחרים, הוא מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה, תלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה, תלמידיו של בלעם הרשע. מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע. תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלין העולם הבא, שנאמר, להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא; אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת, שנאמר, ואתה אלקים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך'. עין טובה, מפרש ר"ע מברטנורא "מסתפק במה שיש לו, ואינו חומד ממון אחרים".

(6 תלמוד בבלי – מס' ברכות (ז).

ואמר רבי יוחנן משום רבי יוסי: מנין שאין מרצין לו לאדם בשעת כעסו - דכתיב: (שמות ל"ג) פני ילכו והנחתי לך; אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: המתן לי עד שיעברו פנים של זעם ואניח לך. ומי איכא רתחא קמיה דקודשא בריך הוא? - אין, דתניא: (תהלים ז) ואל זועם בכל יום. וכמה זעמו? - רגע. וכמה רגע? - אחד מחמשת רבוא ושמונת אלפים ושמונה מאות ושמונים ושמונה בשעה, וזו היא רגע, ואין כל בריה יכולה לכוין אותה שעה, חוץ מבלעם הרשע, דכתיב ביה: (במדבר כ"ד) ויודע דעת עליון. השתא דעת בהמתו לא הוה ידע - דעת עליון הוה ידע? אלא: מלמד, שהיה יודע לכוין אותה שעה שהקדוש ברוך הוא כועס בה,

(7 זוהר (ח"א סח:)

'שתום העין' עין רעה היה לו, ובכל מקום שהיה מסתכל בו היה ממשיך עליו רוח המזיקים, ולכן היה רוצה להסתכל בהם בישראל, בכדי שיאבד כל מקום שעינו הסתכלה

(8 רש"י – במדבר (כד:ד)

"נופל וגלוי עינים" ומסביר רש"י שם שמכיון שלא נמול, מפחד השכינה היה נופל על פניו.

(9 תלמוד בבלי – מס' סוטה (ט:ט)

קין, קרח, בלעם דואג ואחיתופל שנתנו עיניהם במה שאינו ראוי להם, מה שביקשו לא ניתן להם, ומה שבידם נטלוהו מהם

(10 רש"י – במדבר (כד:ג)

'שתם העין' שבלעם סומא בעין אחת היה, עינו נקורה ומוצאת לחוץ

(11) תלמוד בבלי – מס' בבא קמא (טז).

'שדרו של אדם לאחר שבע שנים נעשה נחש, והני מילי דלא כרע במודים'.

(12) זוהר (ח"ג קצד):

"מעצמותיו של בלעם נתהוו נחשים" וכו'

(13) שמואל א' (יא:א)

ויעל ... העמוני, ויחן על יבש גלעד, ויאמרו כל אנשי יביש אל ... כרת לנו ברית ונעבדך. ויאמר אליהם ... העמוני: בזאת אכרת לכם, בנקור לכם כל עין ימין, ושמתיא חרפה על כל

(14) זוהר (ח"ב רלא).

בא הנחש על חוה והולידה לקין, וכשהרג קין להבל היה נושך אותו נשיכות כנחש עד שיצאה נשמתו ומת, וכל דבר חוזר ליסודו.

(15) תלמוד בבלי – מס' נדה (כד):

אבא שאול אומר קובר מתים הייתי, פעם אחת נפתחה מערה תחתי, ועמדתי בגלגל עינו של מת עד חוטמי, כשחזרתי לאחורי אמרו, עין של אבשלום היתה.

(16) הרב אברהם יצחק הכהן קוק – ספרו מוסר הקודש (שכו)

עבודה גדולה היא להסיר את הכעס מן הלב לגמרי, להביט על הכל בעין יפה, בחמלה שאין לה גבול, להדמות לעין העליונה, עינא עלאה, עינא דכולא חיורא

Giving Praise:

Don't hold it in - Express it

Don't wait - Make it Immediate

Don't be general - Be Specific

(17) תהלים (לד:יג-יד)

מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב. נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה.

"יבוא נחש שלקה על הוצאת דיבה ויפרע ממוציאי דיבה"

(18) משלי (י:ח)

תוחלת צדיקים שמחה, ותקות רשעים תאבד

(19) משלי (יד:טו)

כל ימי עני רעים, וטוב לב משתה תמיד